

Wat is het BITE Model?

Het BITE Model werd ontwikkeld door Steven Hassan, gebaseerd op onderzoek en theorieën van bekende experts zoals Robert Jay Lifton, Margaret Singer, Edgar Schein, Louis Jolyon West en Leon Festinger. Het beschrijft de specifieke methoden die sekten gebruiken om individuen te rekruteren en te controleren, met de focus op vier belangrijke gebieden: Gedrag, Informatie, Denken en Emotionele controle (Behavior, Information, Thought, Emotion).

Deze tekst heeft als doel om Evangeliegemeente De Deur te analyseren op basis van het BITE Model. De collectieve ervaringen van ex-leden zijn gebruikt voor deze analyse. Het is belangrijk op te merken dat binnen De Deur wat leiders als aanbevelingen presenteren, door leden worden begrepen als opdrachten die moeten worden opgevolgd. Evenzo worden afkeuringen gezien als verboden. De samenvattingen voor elk punt zijn beknopt gehouden om deze analyse overzichtelijk te houden.

I. Gedragscontrole

- 1. Reguleren van de fysieke realiteit van het individu** – (licht van toepassing) – Pastors vertellen kerkleden wat ze wel en niet mogen geloven, waardoor een 'wij versus de wereld' mentaliteit ontstaat.
- 2. Dicteren waar, hoe en met wie het lid woont en associeert of isoleert** – (van toepassing) – Leden worden ontmoedigd relaties buiten de kerk aan te gaan en kunnen worden buitengesloten bij daten buiten de kerk. Ook contact met ex-leden wordt ontmoedigd.
- 3. Wanneer, hoe en met wie het lid seks heeft** – (van toepassing) – Voor een romantische relatie is pastorale toestemming nodig om te daten. Fysieke aanraking wordt ontmoedigd. Leden worden gemanipuleerd bij het koppelen voor huwelijk, met de indruk dat het hun keuze is. Buiten de kerk daten leidt tot uitsluiting. Seks of zoenen voor het huwelijk wordt bestraft met disciplinaire maatregelen of tijdelijke uitstoting, zonder toestemming om te trouwen in die periode.
- 4. Controleren van kleding en kapsels** – (van toepassing) – Vrouwen moeten bescheiden kleding dragen, geen strakke of korte rokken, en rokken of jurken tijdens kerkdiensten. Mouwloze topjes zijn niet toegestaan. Trouwjurken worden gecontroleerd door pastorale vrouwen. Mannen moeten een pak en stropdas dragen tijdens diensten; andere kleding wordt afgekeurd. Vrouwen moeten lang haar hebben, mannen kort. Baarden zijn sterk ontmoedigd, en niet scheren kan leiden tot verlies van positie in de kerk.
- 5. Reguleren van dieet – eten en drinken, honger en/of vasten** – (licht van toepassing) – Er zijn verplichte vastenperiodes in januari en juli. Extra vasten wordt gepland, maar is optioneel.
- 6. Manipulatie en ontbering van slaap** – (van toepassing) – Tijdens het jaarlijkse kamp voor tieners/kinderen wordt doctrine ingeprent, gecombineerd met slaapontberende activiteiten en vroege ochtenden. Ze ondergaan ook militaire fysieke training, een duidelijke hersenspoeltechniek.
- 7. Financiële uitbuiting, manipulatie of afhankelijkheid** – (van toepassing) – Er wordt veel geld ingezameld, met verplichte tienden (10% van inkomsten) en extra giften voor zegeningen. Soms wordt alles geven gepredikt voor degenen die zwanger willen worden. Pastors betalen soms iets voor een lid om later gunsten te eisen. Ook wordt gepreekt dat God je zal straffen als je geen tienden betaalt.
- 8. Beperken van vrije tijd, entertainment, vakantietijd** – (van toepassing) – Geen TV, sociale media of bioscoop. Alleen door de kerk goedgekeurde muziek. Vakanties moeten rond kerkdiensten worden gepland (geen weekenden weg) en vereisen toestemming. Leden moeten een contract ondertekenen dat dit bevestigt.
- 9. Grote hoeveelheid tijd besteed aan groepsindoctrinatie en rituelen en/of zelf-indoctrinatie, inclusief het internet** – (van toepassing) – Leden worden ontmoedigd om de kerk online te onderzoeken of zelfstandig informatie te zoeken. Alle boeken en spirituele onderwerpen worden gecontroleerd en aanbevolen door de pastor. Er zijn drie diensten per week, zondag Bijbelstudie, huisstudies door de week, tienerstudie op vrijdag, speciale discipelschapsklassen voor mannen, nieuwe bekeerlingen en maandelijkse opwekkingsdiensten met gastpredikers.
- 10. Toestemming nodig voor belangrijke beslissingen** – (van toepassing) – Alle beslissingen worden besproken met de pastor, en zijn advies is bindend. Mensen hebben huizen gekocht en verkocht, banen aangenomen, enz. op basis van het advies van de pastor.
- 11. Gedachten, gevoelens en activiteiten (van zichzelf en anderen) gerapporteerd aan superieuren** – (van toepassing) – Leden moeten al hun zonden belijden aan de pastor of een medelid en worden aangemoedigd deze bekendmaken te melden aan de pastor.
- 12. Beloningen en straffen gebruikt om gedrag te wijzigen, zowel positief als negatief** – (van toepassing) – Bedieningen worden

gegeven of afgenomen op basis van je inzet voor De Deur en zijn leiders.

- 13. Individueel gedrag ontmoedigen, groepsdenken aanmoedigen** – (van toepassing) – “We doen allemaal wat ons wordt geleerd.” Elke kerk wereldwijd leert leden hetzelfde te denken en te doen.
- 14. Strikte regels en voorschriften opleggen** – (van toepassing) – Er zijn veel regels, waarvan vele niet in de Bijbel staan. Om iets in de kerk te doen, moet je een contract ondertekenen om volgens de De Deur-principes te leven.
- 15. Ongehoorzaamheid straffen door slaan, martelen, verbranden, snijden, verkrachten of tatoeëren/brandmerken** – (licht van toepassing) – Kinderen worden vaak met pijn gestraft, een punt van trots voor ouders. Ouders halen vaak een lastig kind uit de dienst voor een pak slaag, wat iedereen kan zien.
- 16. Familie en vrienden bedreigen** – (licht van toepassing) – Hoewel ik dit persoonlijk niet heb gezien, heb ik gehoord dat dit bij anderen is voorgekomen.
- 17. Individu dwingen om te verkrachten of verkracht te worden** – (licht van toepassing) – Er is sprake geweest van seksueel misbruik binnen de beweging. Vrouwen worden vaak tot zwijgen gebracht, terwijl mannen doorgaan alsof er niets is gebeurd. Als een vrouw spreekt, wordt ze als promiscue bestempeld, en de mannen worden gezien als onschuldige slachtoffers die weer in de bediening komen. Dit gebeurt niet in elke kerk, maar komt vaak voor.
- 18. Afhankelijkheid en gehoorzaamheid inprenten** – (van toepassing) – Zonder de kerk verlies je je redding en je sociale netwerk (je wordt verstoten).

II. Informatiecontrole

- 1. Misleiding:**
 - Opzettelijk informatie achterhouden** – (van toepassing) – In Nederland misbruikte een pastor veel meisjes seksueel. Dit werd de meisjes niet verteld, waardoor ze onverklaarbare psychologische problemen hebben. De pastor probeert hen te helpen zonder de oorzaak te onthullen. Dit gebeurt ook in andere kerken. Leden worden ontmoedigd om zelf informatie op te zoeken.
 - Informatie vervormen om het acceptabeler te maken** – (van toepassing) – Gunstige informatie wordt vaak uit de context gebruikt en alleen bruikbare delen worden geciteerd. Alle boeken worden gecontroleerd door de pastor, die aanbeveelt welke gelezen mogen worden. De Bijbel wordt herinterpreteerd naar eigen ideeën en teksten worden misbruikt.
 - Systematisch liegen tegen het sektelid** – (van toepassing) – Pastors in De Deur liegen veel.
- 2. Toegang tot niet-sektarische informatie minimaliseren of ontmoedigen, inclusief:**
 - Internet, TV, radio, boeken, artikelen, kranten, tijdschriften, andere media** – (van toepassing) – Hier wordt vaak over gepreekt.
 - Kritische informatie** – (van toepassing) – Alleen door hen ondersteunde informatie is toegestaan. Alle boeken en documentaires worden door de pastors gecontroleerd voordat leden deze mogen gebruiken.
 - Voormalige leden** – (van toepassing) – Vertrekkers worden bestempeld als rebellen en moeten worden vermeden. Leden worden ontmoedigd om banden met voormalige leden te onderhouden en niet naar hen te luisteren.
 - Leden bezig houden zodat ze geen tijd hebben om na te denken en te onderzoeken** – (van toepassing) – Leden worden altijd erg druk gehouden. Basisactiviteiten omvatten:
 - Drie diensten van 1,5 uur elk: 4,5 uur
 - Gebed voor elke dienst: 3 uur
 - Muziekavond: 1,5 uur
 - Evangelisatie: 2 uur
 - Totaal: 12 uur
 - Daarnaast zijn er muziekrepetities, toneelrepetities, extra discipelschapsklassen, opwekkingsbijeenkomsten, tweejaarlijkse conferenties (17 kerkdiensten in 5 dagen), voorbereidingen voor activiteiten en verplichte fellowship met andere leden.
 - Controle via mobiele telefoon met sms, gesprekken, internettracking** – (licht van toepassing) – Telefoons worden niet gevolgd, maar leden wordt gevraagd om internetfilters te gebruiken die hun internetactiviteit kunnen e-mailen, bij voorkeur naar de pastor.
- 3. Informatie compartimenteren in Buitenstaander vs. Insider doctrines:**
 - Zorgen dat informatie niet vrij toegankelijk is** – (licht van toepassing) – Hoewel leden de informatie kunnen krijgen, wordt deze meestal pas gedeeld met toegewezen leden in het discipelschapsprogramma.
 - Informatie controleren op verschillende niveaus en missies binnen de groep** – (licht van toepassing) – Hoe meer je doet, hoe meer je

weet. Discipelschap geeft meer inzicht in de organisatie. Pastors van grotere kerken weten meer dan gewone leden en pastors van kleinere kerken.

- **Alleen de leiding laten beslissen wie wat moet weten en wanneer** – (van toepassing) – Leiders beslissen wie wat te weten krijgt en antwoorden soms met 'dat is niet voor jou op dit moment'.
- 4. **Spionage aanmoedigen bij andere leden:**
 - **Een buddy-systeem opleggen om het lid te monitoren en controleren** – (van toepassing) – Dit gebeurt bij mannen als 'bescherming tegen pornografie' en bij tieners om elkaar in de gaten te houden. De nazorg bediening zorgt voor nieuwere leden.
 - **Afwijkende gedachten, gevoelens en acties rapporteren aan de leiding** – (van toepassing) – Dit wordt aangemoedigd, vooral bij tieners.
 - **Zorgen dat individueel gedrag wordt gecontroleerd door de groep** – (licht van toepassing) – Sociale controle is aanwezig; iedereen houdt elkaar in de gaten.
- 5. **Uitgebreid gebruik van door de sekte gegenereerde informatie en propaganda, inclusief:**
 - **Nieuwsbrieven, tijdschriften, dagboeken, audiotapes, videotapes, YouTube, films en andere media** – (van toepassing) – De beweging heeft een YouTube-kanaal en produceert eigen boeken, maar ontmoedigt niet-goedgekeurd materiaal.
 - **Verkeerde citaten of het gebruik van citaten uit hun context van niet-sektarische bronnen** – (van toepassing) – Dit gebeurt vaak.
- 6. **Onethisch gebruik van bekentenissen:**
 - **Informatie over zonden gebruiken om identiteitsgrenzen te verstoren en/of op te lossen** – (niet van toepassing) – Niet zeker wat dit precies inhoudt, dus aannemen dat het niet gebeurt.
 - **Vergeving of absolutie weigeren** – (licht van toepassing) – Leden worden in schuldgevoelens gehouden en vragen om vergeving voor zonden die ze al jaren niet meer begaan hebben. Preken laten leden zich onwaardig voelen en in nood van vergeving.
 - **Manipulatie van geheugen, mogelijke valse herinneringen** – (van toepassing) – Er is gaslighting in de beweging; verhalen worden aangepast zoals nodig. Verkrachtingsslachtoffers worden soms overtuigd dat ze het seksuele contact zelf hebben geïnitieerd.

III. Gedachtencontrole

1. **Leden verplichten om de doctrine van de groep als waarheid te internaliseren**
 - **De 'kaart van de werkelijkheid' van de groep als werkelijkheid aannemen** – (van toepassing) – Wat de leiders zeggen, is waar.
 - **Zwart-wit denken inprenten** – (van toepassing) – De kerk heeft gelijk, elke afwijkende gedachte is fout.
 - **Beslissen tussen goed en kwaad** – (van toepassing) – Je moet voor de kerk kiezen, iedereen buiten de kerk is verloren en op weg naar de hel.
 - **Mensen organiseren in wij vs. zij (insiders vs. outsiders)** – (van toepassing) – Veel preken over wij vs. zij. Ze zien tegenstand als christelijke onderdrukking en werken niet samen met andere kerken, die ze als inferieur beschouwen.
2. **De naam en identiteit van een persoon veranderen** – (licht van toepassing) – Eén geval bekend waarin iemand een andere naam kreeg omdat er al iemand met dezelfde naam was.
3. **Gebruik van geladen taal en clichés die kennis beperken, kritisch denken stoppen en complexiteit reduceren tot simplistische slogans** – (van toepassing) – Veel one-liners en kerkelijk jargon met andere betekenissen.
4. **Alleen 'goede en juiste' gedachten aanmoedigen** – (van toepassing) – Je bent een rebel als je anders denkt.
5. **Hypnotische technieken gebruiken om mentale toestanden te veranderen, kritisch denken te ondermijnen en zelfs het lid te laten terugvallen in ouder gedrag** – (licht van toepassing) – Gebeurt door spraakpatronen en woordkeuzes van leiders.
6. **Herinneringen manipuleren en valse herinneringen creëren** – (licht van toepassing) – Herinneringen worden gemanipuleerd om de beweging positief te presenteren.
7. **Technieken aanleren om negatieve gedachten te stoppen en alleen positieve gedachten toe te laten, inclusief:**
 - **Ontkenning, rationalisatie, rechtvaardiging, wensdenken** – (van toepassing) – Gebeurt vaak door leiders en leden.
 - **Chanten** – (niet van toepassing) – Neer
 - **Mediteren** – (licht van toepassing) – Gebed is mantra-achtig, dezelfde zinnen worden herhaald.
 - **Bidden** – (van toepassing) – Gebed is mantra-achtig, dezelfde zinnen worden herhaald.
 - **In tongen spreken** – (van toepassing) – Aangemoedigd, zelfs zonder echte leiding.
 - **Zingen of neuriën** – (licht van toepassing) – Minimale zang, om

emoties te beperken.

8. **Verwerping van rationele analyse, kritisch denken, constructieve kritiek** – (van toepassing) – Kritiek op kerk of leiders is niet toegestaan, alles wordt als negatief bestempeld.
- **Kritische vragen over de leider, doctrine of beleid verbieden** – (van toepassing) – Mensen worden buitengesloten voor het in twijfel trekken van de leiders. Vragen zijn beperkt tot 'hoe' en niet 'moeten we'.
9. **Alternatieve geloofssystemen bestempelen als onwettig, kwaad of nutteloos** – (van toepassing) – Ze worden gezien als rebels en hekserij. Andere kerken worden als inferieur beschouwd.

IV. Emotionele Controle

1. **Manipuleren en beperken van het scala aan gevoelens** – (van toepassing) – Emoties worden als slecht beschouwd.
2. **Technieken aanleren om emoties te stoppen en gevoelens van heimwee, woede, twijfel te blokkeren** – (licht van toepassing) – Leden worden ontmoedigd om contact met verwaarloosde familie of oude vrienden te zoeken en gevraagd meer tijd met de kerk door te brengen.
3. **De persoon laten voelen dat problemen altijd hun eigen schuld zijn, nooit de schuld van de leider of de groep** – (van toepassing) – Ze prediken dat je de leider moet volgen, zelfs als hij ongelijk heeft. Bij problemen ligt de schuld altijd bij het lid, nooit bij de leider.
4. **Gevoelens van schuld of onwaardigheid bevorderen, zoals (allemaal aanwezig in preken en persoonlijke counseling):**
 - **Identiteitsschuld** – (van toepassing)
 - **Je leeft niet naar je potentieel** – (van toepassing)
 - **Je familie schiet tekort** – (van toepassing)
 - **Je verleden is verdacht** – (van toepassing)
 - **Je connecties zijn onverstandig** – (van toepassing)
 - **Je gedachten, gevoelens, acties zijn irrelevant of egoïstisch** – (van toepassing)
 - **Sociale schuld** – (van toepassing)
 - **Historische schuld** – (van toepassing)
5. **Angst inboezemen, zoals angst voor: (ook prominent in de preken)**
 - **Onafhankelijk denken** – (van toepassing)
 - **De buitenwereld** – (van toepassing)
 - **Vijanden** – (licht van toepassing)
 - **Verlies van je redding** – (van toepassing)
 - **De groep verlaten of gemeden worden** – (van toepassing)
 - **Afkeuring van anderen** – (van toepassing)
6. **Extremen van emotionele hoogte- en dieptepunten** – (van toepassing) – Liefdesbombardement en lof wisselen af met verklaringen dat je een verschrikkelijke zondaar bent.
7. **Ritualistische en soms openbare biecht van zonden** – (van toepassing) – Tijdens oproepen na preken. Niet naar voren komen om te bidden over je zonde betekent dat je nog steeds in zonde leeft.
8. **Fobie-indoctrinatie: irrationele angsten inboezemen over het verlaten van de groep of het in twijfel trekken van de autoriteit van de leider** – (van toepassing) – Tactieken om mensen in de groep te houden:
 - **Geen geluk of vervulling mogelijk buiten de groep** – (van toepassing) – Degenen buiten de groep die gelukkig lijken, doen alsof.
 - **Vreselijke gevolgen als je de groep verlaat: hel, demonische bezetenheid, ongeneeslijke ziekten, ongelukken, zelfmoord, krankzinnigheid, enz.** – (van toepassing) – Degenen buiten de groep met problemen worden als voorbeelden gebruikt van straf.
 - **Het mijden van degenen die de groep verlaten; angst om afgewezen te worden door vrienden, leeftijdsgenoten en familie** – (van toepassing) – Prediken afscheiding van voormalige leden, leden die blijven vrezen ook gemeden te worden.
 - **Nooit een legitieme reden om te vertrekken; degenen die vertrekken zijn zwak, ongedisciplineerd, onspiritueel, werelds, gehersenspoeld door familie of counselor, of verleid door geld, seks of rock-'n-roll** – (van toepassing) – Als je de kerk verlaat ben je rebels, rebellie is als de zonde van hekserij, je gaat naar de hel.
 - **Dreigingen van schade aan ex-leden en hun familie** – (licht van toepassing) – Geruchten over gehoord, maar niet persoonlijk meegemaakt.

Slot

Deze analyse is geschreven door Gert Jonker, geboren op 17 maart 1981 in Kaapstad, Zuid-Afrika, en overleden op 23 april 2021 in Zwolle, Nederland. Oorspronkelijk werd deze analyse in het Engels gepubliceerd op zijn website, www.gertjr.com. Voor de boeklezing van "Achter Gesloten Deuren: Getuigenissen van Degenen Die Bevrijd Zijn uit een Sekte" door Joel Crosby is deze analyse, met toestemming van Gerts vrouw, vertaald naar het Nederlands en ingekort.